

INNHold :

Medlemsmøte 25. september med Gerda Pauler	3
Operasjon Dagsverk 2012 handler om Samvad (dialog)	5
Norge-Nepalforeningen har inngått to samarbeidsavtaler	8
Nettverksmøte om Nepal	11
Hva har skjedd siden sist?	13

Hamro Patrika legges ut som en pdf fil på Norge-Nepal foreningens hjemmeside: www.norge-nepal.no. Medlemmer som har betalt medlemskontingent for 2011 og /eller 2012 får dette nummeret per epost. Hvis du ikke har betalt for 2012, skynd deg å gjøre det til konto 6011.06.71221. Enkeltmedlem kr. 175, familie kr. 225, organisasjon kr. 350.

Forsiden:
Kanchenjunga fotografert av Gerda Pauler

Medlemsmøte i Norge-Nepalforeningen

**The Great Himalaya Trail:
Med Gerda Pauler 1650 km over fjellet
for autistiske barn i Nepal**

**Tid: Tirsdag 25. september 2011, kl. 18.30
Sted: Batteriet, Fredensborgveien 24 A, Oslo**

Redaksjon: Marit Bakke

Layout: Dag Norling

Norge-Nepalforeningens logo: Stein Fossum

Forsidetegningen: Sigmund Setreng

I Dolpo.

Gerda Paulerharskrevet noen ord som bakgrunn for medlemsmøtet :

Da jeg var i Kathmandu i desember 2011 leste jeg en avisartikkel om autister i Nepal. Fordi jeg har jobbet med autister i flere år gikk det opp for meg at det er en stor forskjell mellom å være autist i Norge og å leve som autist i Nepal. Blant annet finnes ikke spesialpedagogikk som hovedfag på universiteter eller høyskoler.

Det tok bare noen minutter før ideen var på plass om å gjennomføre en veldedig fjelltur for autistiske barn i Nepal. Målet mitt var å øke bevissthet og kunnskap om autisme, og å få inn penger for å støtte Autism Care Nepal, den eneste organ-

isasjonen som aktivt tar seg av autistiske barn og har bygget opp et lite kompetansesenter hvor det tilbys kurs for foreldre, pedagoger, leger og helsepersonell. Staten gir ikke en eneste krone.

15. mars 2012 satt jeg på flyet til Kathmandu, og fem dager senere begynte turen i Taplejung i det østlige Nepal. Som planlagt kom jeg sammen med min guide Temba til Kanchenjunga Base Camp den 2. april, som er United Nations World Autism Awareness Day. Derfra gikk vi fire måneder gjennom hele landet til den tibetanske/kinesiske grensen.

I ryggsekkene og bagene hadde vi ikke bare soveposer, klær og klatreutstyr, men også 500 brosjyrer om autisme som vi delte ut til skoler og helsestasjoner. Jeg snakket med massevis av folk som jobber som lærer eller sykepleier, og jeg var

litt sjokkert over å treffe bare to mennesker som hadde hørt om autisme før. En lærer hadde lyttet til et radiointervju jeg ble invitert til da turen begynte og en sykepleier hadde fått informasjon om autisme av en av sine lærere som hadde vært på kurs hos Autism Care Nepal.

Turen i seg selv var et eventyr; et krevende eventyr for å være ærlig. Jeg krysset 2 pass på over 6000 meter, 16 pass på mellom 5000 og 6000 meter, og etter en stund sluttet jeg å telle passene på mellom 4000 og 5000 meter. Det var en stor opplevelse å se de høye fjellene Kanchenjunga, Makalu, Mt. Everest, Lhotse, Manaslu, Annapurna og Dhaulagiri. Like stort var det å treffe alle de vennlige menneskene, se landsbyer som minnet om middelalderen, krysse elver uten bro-

er, og vandre over store breer og i grønne daler i ørkenaktig landskap i det vestlige Nepal.

Fire måneder er en lang tid, og mye kunne ha gått helt galt, men det skjedde ikke - heldigvis.

For tiden får Autism Care Nepal mange henvendelser fra foreldre med voksne autistiske barn, men de mangler kompetanse til å tilby hjelp. Vi ble enig om at pengene som kom inn gjennom prosjektet mitt skal brukes til å sende en person til Delhi, India, for å få en basisutdanning innenfor "Vocational Training". Det de ønsker seg mest er å finne en fast samarbeidspartner som kan bidra med kunnskap og finansiell støtte.

Tekst og foto: Gerda Pauler

Sherpani Col.

Operasjon Dagsverk 2012 handler om Samvad (dialog)

Systemet ble offisielt avskaffet i Nepal i 1963, men blir fremdeles praktisert flere steder i landet. Gamle holdninger knyttet til kastetilhørighet hemmer utviklingen i Nepal. Kastesystemet splitter befolkningen og gjør det vanskelig for folk å samarbeide. Gjennom Operasjon Dagsverk 2012 skal norske skoleelever bidra til at nepalsk ungdom skal få kunnskap om menneskeverd og likestilling, slik at alle, uansett kaste, skal få de samme mulighetene. Norske elever skal bidra til å kaste et system som burde vært avskaffet for mange år siden.

OD tillitsvalgte sammen med nepalsk ungdom på Høstseminaret 2011. Foto: Trond Tveit

Operasjon Dagsverk (OD) er Norges største solidaritetsaksjon av, med og for ungdom. Aksjonen arrangeres på skoler over hele landet, og den går ut på at norske elever skal gi én dag av sin egen utdanning til utdanning av ungdom i sør. Aksjonen består av Internasjonal Uke (IU) og OD-dagen. I løpet av Internasjonal Uke får elevene informasjon om årets prosjekt, slik at de selv kan ta stilling til om de vil jobbe på OD-dagen eller ikke. Å jobbe på OD-dagen er frivillig.

Nepal er et av verdens fattigste, men kanskje viktigere, et av verdens mest innviklede land. Den som sier en har forstått Nepal, tar mest sannsynlig feil. Landet består av mange etniske grupper og enda flere språk. Størsteparten av befolkningen bor i rurale strøk der landsbyene ligger nokså isolerte fra hverandre. Dette medfører store forskjeller mellom de ulike sivilsamfunnene, og dette gjør det vanskelig for lokalsamfunnene å samarbeide, noe som er en hindring for utvikling.

Kastesystemet har preget Nepal i mange år fordi holdningene har gått fra generasjon til generasjon. Systemet er så innprentet i den nepalske befolkningen at en lovendring ikke er tilstrekkelig for å avskaffe det i praksis. For dalitene betyr dette alt. Dalitene er kasteløse som befinner seg helt nederst på rangstigen og blir derfor utestengt fra samfunnet. De blir sett på som skitne og urene, og om andre kaster er i kontakt med dem risikerer også de å bli sett som skitne. Dalitene topper alle negative statistikker om Nepal, spesielt de som omhandler fattigdom og analfabetisme.

Operasjon Dagsverk 2012 går til utdanning av nepalsk ungdom på landsbygda. Prosjektet heter Samvad som er nepali og betyr dialog på norsk. Gjennom prosjektet skal de nepalske ungdommene lære om rettigheter, muligheter og menneskerverd. De skal lære at diskriminering basert

på kaste er ulovlig. Prosjektet har spesielt fokus på jenter og likestilling. Samvad er først og fremst rettet mot jenter, men for at likestilling skal bli praktisert må begge kjønnene være inkludert.

Samvad :

Utdanningsprogrammet Samvad varer et år og har tre deler:

Første bolk: Bevisstgjøring, rettighetsforståelse og kunnskap om hygiene (6 måneder)

Andre bolk: Lese- og skriveferdigheter (3 måneder)

Tredje bolk: Yrkesopplæring (3 måneder)

Samvad-undervisningen er ikke en del av den offentlige undervisningen i Nepal, men det man kaller for uformell undervisning. Det er meningen at undervisningen skal være tilpasset landsbybefolkningen og deres hverdag. De vil få grunnleggende kunnskap om hygiene og seksualitet, noe som er tabubelagte temaer mange steder i samfunnet. De vil også få grunnleggende lese- og skriveferdigheter, slik at det blir lettere å fortsette i det offentlige utdanningssystemet i etterkant av Samvad.

Jenter i Rautahaut som deltar i Samvad.

Foto: Oddvar Paulsen.

Bevisstgjøring, rettighetsforståelse og kunnskap om hygiene

I de første seks månedene får deltakerne rettighetsopplæring og kunnskap om hygiene og seksualitet. Dette styrker deltakernes person og gir dem økt selvtillit. De blir i stand til å si fra om ting som er urettferdig og galt, for eksempel kjønnsdiskriminering. Undervisningen går nøye inn på problematiske situasjoner som oppstår i landsbyen. Arrangerte ekteskap og polygami er vanlig, men det er mot loven. Deltakerne lærer å si ifra, og de vet om de har loven på sin side. Menneskehandel er et stort problem i Nepal. Jenter kan bli kidnappet eller solgt til indiske bordeller. Gjennom Samvad får jentene kunnskap om hvordan bakmennene går fram, slik at menneskehandel kan forhindres.

Lese- og skriveferdigheter

De neste tre månedene får deltakerne grunnleggende lese- og skriveferdigheter. Dette er først og fremst for å motivere deltakerne til å begynne på den offentlige skolen, men også viktig fordi mange har gledet seg til å lære dette.

Yrkesopplæring

De tre siste månedene får deltakerne yrkesopplæring. Dette er med på å gjøre jentene selvstendige. I dag blir jenter ofte sett på som en økonomisk byrde for familien. Familier må betale medgift for å gifte bort døtrene sine. Medgiften slik den praktiseres i dag kan i mange tilfeller sette en stopper for jenters utdanning fordi man må betale høyere medgift for utdannede jenter enn for jenter uten utdannelse. Yrkesopplæringen gjør jentene selvstendige slik at de kan tjene sine egne penger og bli en økonomisk ressurs fremfor en byrde.

Kort oppsummert kan man si at Samvad skal gi ungdommene kontroll over egne liv. De skal få

kunnskap og lære å reflektere over sin egen posisjon i samfunnet. Dette er undervisning som har gode ringvirkninger i samfunnet ved at ungdommene blir i stand til å si fra når noe er ulovlig, eller lære bort ting de selv lærer om sanitet eller helse. Samvad endrer negative holdninger i lokalsamfunnet og bidrar positivt til utviklingen i Nepal.

Selv om Nepal består av mange forskjellige etniske grupper, står kultur veldig sterkt i Nepal. Derfor er Samvad-undervisningen sterkt preget av dans, sang og dramatisering. Deltakerne dramatiserer hverdagslige situasjoner som for eksempel en mann som har to koner, eller alkoholisme. Deltakerne setter opp et drama og fremviser det for hele lokalsamfunnet. Selv om prosjektet bare er i oppstartsfasen har vi allerede fått flere tilbakemeldinger om at prosjektet gir positive ringvirkninger.

Vi ser frem mot OD-dagen 1. november og håper mange norske elever ønsker å gjøre en innsats for å bidra til endring i Nepal. Årets prosjekt er en fantastisk mulighet til å utrette mye, noe vi i Operasjon Dagsverk er sikre på at vi vil få til.

Tekst og foto: Hilde Heggstad, For Operasjon Dagsverk

Norge-Nepalforeningen har inngått to samarbeidsavtaler :

Hvitserk

Fra Hvitserks kontor i Oslo. Daglig leder, Trygve Sunde Kolderup. Foto: Marit Bakke

Den ene avtalen er med Hvitserk. Hvitserk er Norges største arrangør av ekspedisjoner og eventyrreiser og mange NNF-medlemmer har nok sett deres annonser eller vært med på noen av deres turer.

Hvitserk har, gjennom selskapet Eventyrreiser, tretti års historie, og i årets katalog står det blant annet at "Eventyrreiser ble unnfanget på den afrikanske høysletta for drøye tretti år siden etter at globetrotteren og reiselivsmannen Ulf Prytz og klatreren Odd Eliassen hadde fullført oppbyggingen av Kilimanjaro nasjonalpark. Ulf Prytz ønsket å ta vanlige mennesker ut på uvanlige turer til fantastiske steder." Nepal er blant disse fantastiske stedene.

I et hyggelig loftslokale i Prof. Dahls gate i Oslo arbeider 8 personer med å planlegge og gjennomføre reisene. Daglig leder, Trygve Sunde Kolderup, forteller at Nepal er blitt et mere pop-

ulært reisemål for nordmenn etter at UD hevet advarslene mot å reise dit. Ofte er det slik at de som kommer til Nepal for første gang især er interessert i å gå i fjellene, til Annapurna Base Camp eller til Everest Base Camp. Mange blir fascinert

og får lyst til å vende tilbake, denne gang også for å lære om landet og menneskene.

Det er dette som er grunnlaget for avtalen mellom Hvitserk og Norge-Nepalforeningen. I tre år skal Hvitserk støtte oss økonomisk og informere deltakerne på Nepal-turene om samarbeidet. Trygve sier at det bare vil være hyggelig om noen av deltakerne melder seg inn i NNF. Til gjengjeld kan NNF gi tips om steder, organisasjoner og personer som det kan være interessant for Hvitserk å vite om når de planlegger oppholdet i Nepal.

Samarbeidet er også basert på Hvitserk sitt engasjement for en positiv utvikling på de stedene de besøker, og mange av Hvitserks gjester takker ja til en ekstraregning på 10 kroner pr turdag. Disse pengene går til tre utvalgte bistandsprosjekter, på Grønland, i Tanzania og i Nepal. I Nepal skjer det gjennom organisasjonen The Small World som ser på utdanning som den viktigste veien ut av fattigdom. The Small World arbeider tett med lokalbefolkningen i lavere Sokuhumbu i Everest-området for å bygge skoler og overnattingstilbud

for skoleelever som vil ta høyere utdanning, især kvinner. De er også opptatt av å skaffe arbeide for marginalisert grupper i området. Hver vår og høst vil Hvitserk arrangere tur til dette området der deltakerne skal bo hos nepalske familier og bidra med frivillig arbeide.

Les mer om Hvitserk på www.hvitserk.no

Skolejente i Sokuhumbu. Foto: Matti Bernitz

Bergans

Norge-Nepalforeningens styremedlem David Durkan har bidratt til at vi har fått i stand denne avtalen. Da David begynte å arbeide for Bergans tenkte han at firmaet kunne bidra med noe som gjengjeld for at firmaet hadde "brukt" Nepal for å teste sine produkter. Andre Bergans-ansatte var enige og firma bestemte seg for å støtte Mountain People.

Den første skolen ble bygget i Syangma-Tati i Solo-Khumbu. Landsbyen ligger mellom de to små landsbyene du kan se på andre side av dalen fra Lukla, bare 3 timer fra flyplassen. Det er også oppgradert rom i fem skoler til fullverdige barnehager, og den første læreren er på plass. 10 andre

klasserom er også oppgradert. Mountain People gir bare materialer, skolen må stå for arbeidet selv, sier David.

I denne skolen har læreren gjort grunnarbeidet og skolen har betalt profesjonelle folk til å fullføre. I de andre barnehagene er arbeidet gjort av lærer og foreldre i fellesskap.

På slutten av 2011 etablerte Bergans, i samarbeid med Lions, to butikker i Thamel i Kathmandu (i Kathmandu Guest House og i Northfield Café) og startet opplæring i bruk av forretningsprinsipper til selvhjelp. Kvinnene samler inn plast, potegullposer og kjekspapir fra skoler, kinoer og hoteller, vasker dette og produserer håndverksprodukter

som fat og vesker. Dette har ført til at omkring 30 kvinner som av forskjellige grunner måtte flytte fra hjemstedene sine har etablert et kvinnekollektiv. Etter hvert har de tjent tilstrekkelig til at de så langt i 2012 har kunnet ta ut en rimelig lønn. I juni i år var overskuddet 2.400 Nepali rupees. For oss er ikke 240 kr. mye, men for disse kvinnene oppleves beløpet (etter alle kostnader og lønn er betalt) som et mirakel. Planen er at en kjerne på fem kvinner i løpet av tre år skal ha betalt tilbake våre investeringer (12.000 kr. - med 1 % rente) og kan overta og eie en levedyktig virksomhet. En sikker arbeidsplass vil gi fast inntekt som kan brukes til utdanning og helsepleie for arbeiderne og familiene deres.

Bergans ønsker å støtte Norge-Nepalforeningen fordi vi begge jobber med fjell og natur og har hatt relasjoner til landet og befolkningen i mange år. Bergans er et innarbeidet fjellmerke og, ifølge David Durkan, har NNF en unik posisjon som, med små midler, gjør en stor innsats for å spre kunnskap og informasjon om fjelllandet Nepal.

Les mer om Mountain People i Hamro Patrika nr. 3, 2011 og på www.mountain-people.org, blant annet om kvinneprosjektet.

Klasseværelse før og etter restaureringen.

Foto: Mountain People

Nettverksmøte om Nepal

Tirsdag 28. august hadde Fredskorpset invitert til nettverksmøte om Nepal i Utviklingshuset i Oslo. Etter en god lunsj med uformell prat ønsket Fredskorpsets direktør, Nita Kapoor, deltakerne velkommen.

Hun orienterte kort om møtene som Fredskorpset holder omlandene de arbeider i. Denne gang var temaet Nepal, som er Fredskorpsets største samarbeidsland i Asia. Nita Kapoor understreket betydningen av å benytte seg av de ressursene som finnes i organisasjoner og blant enkeltpersoner. Ikke minst er de norske ambassadørene viktige, blant annet Alf Arne Ramslie som har vært stasjonert i Nepal omkring et år.

På ambassaden i Kathmandu er det ansatt 13 fagpersoner som tar seg av de tre områdene som inngår i samarbeidsavtalen mellom Norge og Nepal: Energi, utdanning og godt styresett. Norske bidrag til kraftutbygging i Nepal går jo tilbake til 1950-årene, blant annet ved at 80% av alle nepalske vannkraftingeniører er utdannet i Norge. Ramslie nevnte blant annet Odd Hoftuns innsats - HP minner her om Peter Svalheims bok Kraftverket, og også artikkelen om Odd Hoftun i HP nr. 4/2009. Det satses nå på et grønt energiprogram med bygging lokalt av røykfrie ovner, utvikling av biogass, solenergi og mikrokraftverk. Disse aktivitetene vil kunne beskjeftige 19.000 personer. Også programmene for å få flere til å gjennomføre en grunnutdanning har vært vellykkete - ifølge statistikken går nå 94% av befolkningen i skolen.

Godt styresett kan utvikles ved at den offentlige forvaltningen revideres og, ikke minst, ved å mobilisere kvinnene. Ramslie nevnte at en paraply med 11 kvinneorganisasjoner er involvert i Peace Trust Fund og kvinnegrupper innenfor 15 politiske partier er engasjert i demokratiprosessene. Det skjer mye positivt på lokalt nivå og kanskje kan den politiske situasjonen på

nasjonalt plan komme inn på et konstruktivt spor ved at de fire største partiene nettopp er blitt enige om å endre kriteriene for inkluderingen av Maoist-soldatene i hæren.

Det er ikke bare fag og alvor på ambasadens. Faktisk begynte Alf Arne Ramslien sitt innlegg med å si at dørene er åpne for besøk "døgnet rundt" og at det hver siste torsdag i måneden inviteres til vafler.

Deretter var det Kyrre Magnus Lind sin tur for å fortelle om Utviklingsfondets prosjekter i Nepal og om samarbeidet med Fredskorpset. Utveksling av personer blir stadig mer viktig; nå kommer to nepalesere til Norge og to norske reiser til Nepal – for et år om gangen. Det er økt satsning på færre, mer erfarne voksne "eksperter". Det tilrettelegges for god gjensidig læring av kulturell og sosial kunnskap, arbeidsmetoder, trygghet i samarbeidet og god kommunikasjon. Den direkte kontakten er helt vesentlig for å utvikle eksisterende og nye programmer.

Grethe Thingelstad, Fredskorpset.

Grethe Thingelstad fortalte om Fredskorpsets engasjement i andre land, inklusive Nepal. Siden 2000 har det vært 143 nepalske Fredskorpsdeltakere, herav har 46 kommet til Norge.

Samarbeidspartnerne i Norge er blant annet Nepal Productions (Leila Hafzi, se HP nr. 1/2008), Universitetet i Agder (har prosjekter med Nepal Music Center (se HP nr. 4/2011) og Universitetet i Tromsø (helse).

Under spørreundersøkelsen til slutt fikk vi blant annet oppklart forholdet mellom Norad og Fredskorpset. Begge er underlagt Utenriksdepartementet, Norad som en rådgivende etat, mens Fredskorpset især arbeider med utveksling av personer. Det var også spørsmål om korrupsjonens

betydning for en positiv demokratisk utvikling.

Fredskorpset har stor ære for et vellykket arrangement og Norge-Nepalforeningens fire deltakere ser fram til flere slike møter med utveksling av erfaringer og kunnskap.

Tekst og foto: Marit Bakke

Hva har skjedd siden sist?

27. mai kollapset altså forhandlingene om en ny grunnlov og parlamentet ble oppløst. Bhattarai hevdet at dette var nødvendig fordi partiene ikke kunne bli enige om hva slag føderalisme Nepal skal ha. Bhattarai fortsatte som statsminister og i disse dager har han hatt stillingen i et år. Samme dag som parlamentet ble oppløst kunngjorde Bhattarai at det skal holdes valg 22. november. Det er høyst usikkert om dette er praktisk mulig.

I juli ble det rapportert at prosessen med integreringen av Maoist-soldatene i hæren var stanset. Men så, for noen dager siden kom den gladelige nyheten at det nå kan skje noe med denne saken. Som nevnt i den foregående artikkelen, har lederne av de fire store partiene (Maoistene, Kommunistene (UML), Nepali Congress og en gruppe Madhesi-partier) blitt enige om å endre kriteriene for hvem som kan overføres til hæren. Det ser ut som president Yadav gjør sitt beste for å presse lederne av de tre største partiene til å komme videre med grunnlovsarbeidet, men mange er engstelige for at de enda en gang blir enige om å komme fram til en enighet, en eller annen løsning. Imens går tiden.

Etnisk identitet og dens betydning for det "nye" Nepal er blitt diskutert i flere år nå. Kanskje aller mest i Kathmandu, for i mediene fortelles det jevnlig fra grassrotnivå om at folk, blant annet i østlige Nepal, er blitt mer tolerante overfor etniske forskjeller og ønsker et inkluderende samfunn. Imens er de store partiene ikke særlig

interessert i at det skal holdes lokalvalg (det er ti år siden sist) – de risikerer å møte folks misnøye og mistillit. "Too much politics, too many politicians", sier folk på landsbygda.

Vi kan også orientere om:

- Trekking Agent Association of Nepal har orientert om at det arbeides med en ny lov som vil berøre trekkere som går alene. Det foreligger et forslag om at alle som går alene alltid skal ha med en guide eller bærer. Norge-Nepalforeningen vil informere medlemmene når vi vet hvordan det går med lovforslaget. Inntil da anbefaler vi, hvis du skal vandre alene, å sjekke med Tourist Board i Kathmandu og/eller med et byrå.

- "Everest summit fever is raging dangerously", skrev Nepali Times i mai. Nesten til enhver pris. Nå bes reise- og klatrebyråer om å øke deltakernes bevissthet om de medisinske og andre utfordringene med å klatre Mt. Everest og andre 8000-meters topper.

- Selv midt i monsunesongen var det strøm bare syv timer per døgn i Kathmandu, og nå må folk forberede seg på at det til vinteren kan bli strømstans 20 timer i døgnet.

- Lodgene og hotellene innenfor Chitwan National Park risikerer at lisensene ikke fornyes: "It's all about money and politics", sier en av eierne.

Marit Bakke